

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-06-09

Diarienummer 2023–11501

Handläggare

Mikael Rydberg

Telefon: 031-368 38 26

E-post: mikael.rydberg@miljo.goteborg.se

Rapport 2023:06 Uppföljning av mål och delmål i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030

Förslag till beslut

1. Miljö- och klimatnämnden godkänner Rapport 2023:06 Uppföljning av mål och delmål i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030.
2. Miljö- och klimatnämnden skickar rapporten till kommunfullmäktige som avrapportering enligt miljö- och klimatprogrammets uppföljningsprocess.
3. Miljö- och klimatnämnden skickar rapporten för kännedom till Göteborgs Stads nämnder och styrelser.
4. Miljö- och klimatnämndens uppdrag till förvaltningen i nämndens verksamhetsplan 2023, 4.1.4 *Följa upp mål och delmål i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram*, förklaras fullgjort.

Sammanfattning

Miljö- och klimatnämnden ska vartannat år följa upp miljömål och delmål i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram. Miljöförvaltningen ansvarar för att samla in information, data och utfall av indikatorer samt analysera och sammanställa resultatet.

I rapporten *Uppföljning av mål och delmål i Göteborgs stads miljö- och klimatprogram* bedöms graden av måluppfyllelse för de tre miljömålen och tolv delmålen i *Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030*¹. För respektive mål beskrivs i rapporten övergripande hur staden arbetar och rekommendationer ges för vad staden bör göra för att målen ska kunna nås. Dessutom rekommenderas övergripande och strukturella frågor att fokusera på.

De tre övergripande miljömålen för naturen, klimatet och människan samt fem av delmålen bedöms inte kunna nås med nuvarande arbetssätt och tempo. Det krävs ett kraftfullt omställningsarbete med utveckling och implementering av nya lösningar samt ytterligare samverkan med externa aktörer för att nå dessa mål.

¹ Göteborgs stads miljö- och klimatprogram 2021–2030

Sex delmål bedöms vara möjliga att nå om nämnder och styrelser genomför ytterligare insatser utöver det som redan pågår eller planeras, samt i en del fall förändrar befintliga, eller utvecklar nya, arbetssätt. Ett delmål, Göteborgs Stad producerar enbart energi av förnybara källor, bedöms möjligt att nå med de insatser som planeras.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Uppföljningen visar att Göteborgs Stad har ett stort omställningsbehov för att nå målen i programmet. Insatser krävs med mer eller mindre ekonomisk påverkan. Typ av insatser och omfattning skiljer mellan varje nämnd och styrelse beroende på verksamhetens påverkan, rådighet och befintliga strukturer.

Att bygga den hållbara staden kräver resurser, både för de investeringar som behöver göras och för att identifiera och implementera nya arbetssätt. Även om hållbara lösningar vanligtvis är kostnadseffektiva över tid, är vissa åtgärder initialt dyrare. Nämnder och styrelser behöver planera och avsätta resurser för att till exempel införa nya arbetssätt eller testa och utvärdera produkter. Göteborgs Stad behöver också stärka kapaciteten att använda ekonomiskt stöd från nationella och internationella finansieringskällor.

Göteborgs Stads klimatinvesteringsplan, som utvecklas inom ramen för klimatomställningsfunktionen, kan användas för att till exempel prioritera investerings- och innovationssatsningar.

Nämnder och styrelser behöver utveckla och efterfråga ett samhällsekonomiskt perspektiv på kostnader och investeringar, där både kort- och långsiktiga effekter utifrån alla tre dimensioner av hållbarhet vägs in - ekologiska, ekonomiska och sociala. Framtida risker med traditionella lösningar behöver också beaktas, som till exempel ökade kostnader för klimatanpassning och minskande nyttor från ekosystemtjänster.

Bedömning ur ekologisk dimension

Uppföljningen av miljömål och delmål i miljö- och klimatprogrammet görs främst utifrån den ekologiska dimensionen och bedömningen ur ekologisk dimension beskrivs under förvaltningens bedömning.

Bedömning ur social dimension

De mål och strategier som finns i miljö- och klimatprogrammet bidrar till att skapa förutsättningar för att nå hållbarhet också inom den sociala dimensionen. En god livsmiljö kräver till exempel frisk luft, rent vatten, ett stabilt klimat och en gift- och bullerfri miljö. Att barn och kommande generationer inte ska belastas med problem som vi själva kan lösa nu är en utgångspunkt för programmet, liksom att människor i andra länder inte ska drabbas av hur vi lever.

Bilaga

1. Rapport nr 2023: 06, Uppföljning av mål och delmål i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030

Ärendet

Den bifogade rapporten redogör för resultatet av 2023 års uppföljning av miljömål och delmål i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030. Miljö- och klimatnämnden ska ta ställning till om rapporten kan godkännas, resultatet rapporteras till kommunfullmäktige, samt skickas vidare för kännedom till alla Göteborgs Stads nämnder och styrelser. Miljö- och klimatnämnden ska även besluta om att miljö- och klimatnämndens uppdrag *4.1.4 Följa upp mål och delmål i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram* i miljö- och klimatnämndens verksamhetsplan 2023², förklaras fullgjort.

Beskrivning av ärendet

Miljö- och klimatprogrammet är det övergripande planerande styrande dokumentet för arbetet inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling i Göteborgs Stad och fokuserar på de största utmaningarna för ett ekologiskt hållbart Göteborg³. Programmet innehåller tre mål som handlar om Naturen, Klimatet och Människan med fyra delmål för respektive mål. För respektive miljömål och delmål finns ett antal indikatorer med målvärden som konkretiserar vad det är som ska uppnås till ett angivet årtal. Programmet antogs av kommunfullmäktige 2021 och gäller till 2030. Indikatorerna för miljömålen och de flesta av delmålen har 2030 som målar. Några av delmålen indikatorer har 2023 och 2025 som målar.

De två huvudsakliga arbetssätten för att nå målen är Göteborgs Stads miljöledningssystem⁴ och miljö- och klimatprogrammets programmet sju strategier⁵. Miljöledningssystemet underlättar för stadens nämnder och styrelser att arbeta systematiskt och samordnat med ständiga förbättringar. Arbetet inom strategierna är av mer utforskande karaktär och utgår från utmaningar i staden som kräver tvärgående samverkan. Strategierna ska genom bred samverkan, inom och utanför stadens organisation, utveckla nya lösningar och arbetssätt för att öka stadens kapacitet att nå miljömålen. Miljöledningssystemet och strategierna kompletterar varandra och bidrar, både var för sig och tillsammans, till att målen kan nås.

Sedan en tid tillbaka utvecklas också ett tredje arbetssätt för att ytterligare driva på omställningen inom strategiska områden med stor påverkan, till exempel energisystemet och industrins geografiska klimatutsläpp – Göteborgs Stads klimatomställningsfunktion⁶. Arbetet inom klimatomställningsfunktionen ska resultera i en klimatinvesteringsplan bestående av en strategisk omvärlds- och riskanalys som beskriver hur förändringar i omvärlden kan komma att påverka stadens vägval i klimatomställningen, en scenariobaserad omställningsstrategi som tydliggör de grundläggande vägval som staden står inför, samt en sammanställning av stadens portfölj av investerings- och utvecklingsprojekt som ska utgöra Göteborgs Stads klimathandlingsplan.

Miljö- och klimatnämnden ska vartannat år göra en samlad uppföljning hur väl Göteborgs Stads miljö- och klimatarbete uppfyller Göteborgs Stads miljö- och klimatprograms miljömål och indikatorer. Uppföljning och analys av måluppfyllelse ska rapporteras till kommunfullmäktige. Miljöförvaltningen ansvarar för att samla in information, data och

² Nämndens verksamhetsplan 2023

³ Miljö- och klimatprogrammet - Miljö och klimat Göteborg 2030 - Göteborgs Stad ([goteborg.se](https://www.goteborg.se))

⁴ Miljöledningssystem - Miljö och klimat Göteborg 2030 - Göteborgs Stad ([goteborg.se](https://www.goteborg.se))

⁵ Strategiarbetet - Miljö och klimat Göteborg 2030 - Göteborgs Stad ([goteborg.se](https://www.goteborg.se))

⁶ Konkretisering av uppdraget att Göteborg ska ha en klimatomställningsfunktion

utfall av indikatorer för att analysera och sammanställa resultatet. Analysen fokuserar främst på att besvara frågorna:

- När Göteborgs Stad målen?
- Vad görs idag för att Göteborg Stad ska nå målen?
- Vad krävs för att Göteborgs Stad ska nå målen?

Uppföljningen har genomförts under våren 2023 av miljöutredare på miljöförvaltningen och avser år 2022. Underlaget som legat till grund för uppföljningen har framförallt utgjorts av programmets indikatorer och ytterligare stödindikatorer, uppföljningen av programmets strategier och stadens miljöledningssystem samt resultat från andra rapporter, utredningar och dokumentation med relevans för uppföljningen. Utöver dessa underlag har information inhämtats genom dialog med sakkunniga i förvaltningar och bolag.

Samtidigt som denna uppföljning görs uppdateras ett antal av programmets indikatorer, vilket innebär att data för ett antal indikatorer i uppföljningen skiljer sig från indikatordata i det miljö- och klimatprogram som är publicerat på goteborg.se.

Förvaltningens bedömning

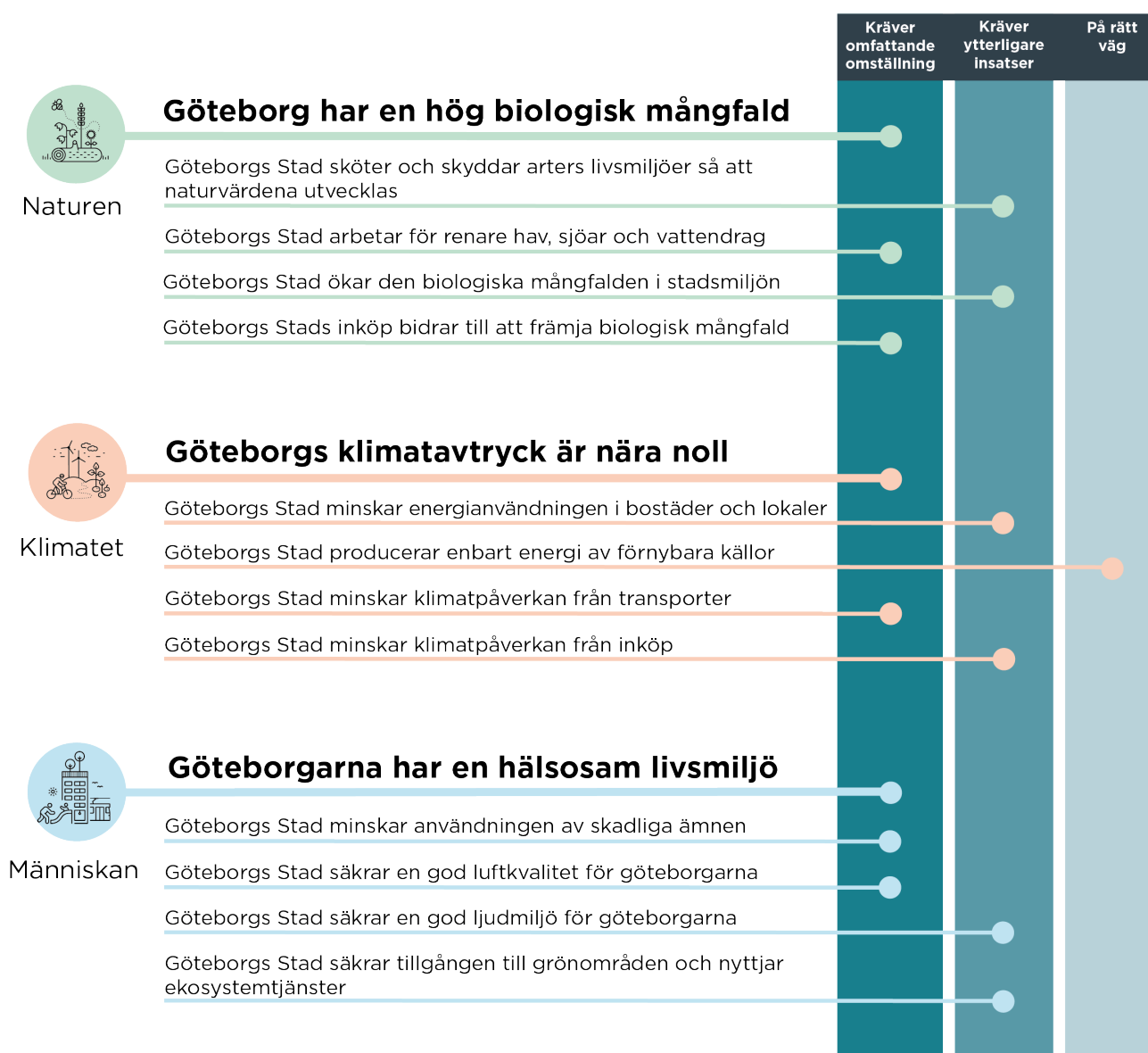
I rapporten bedöms graden av måluppfyllelse för de tre miljömålen och delmålen i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030. Rapporten beskriver även övergripande hur staden arbetar för att nå målen och ger rekommendationer för fortsatt arbete för att målen ska kunna nås.

De tre övergripande miljömålen för naturen, klimatet och människan samt fem av delmålen bedöms inte kunna nås med nuvarande arbetssätt och tempo. Det krävs ett kraftfullt omställningsarbete med utveckling och implementering av nya lösningar samt ytterligare samverkan med externa aktörer för att nå dessa mål.

Sex delmål bedöms vara möjliga att nå om nämnder och styrelser genomför ytterligare insatser utöver det som redan pågår eller planeras, samt i en del fall förändrar befintliga, eller utvecklar nya, arbetssätt. Ett delmål, Göteborgs Stad producerar enbart energi av förnybara källor, bedöms möjligt att nå med de insatser som planeras. Figur 1 illustrerar bedömd status för programmets mål och delmål. Ju längre till höger linjen når, desto längre har staden kommit i arbetet med att nå målet.

Att nå programmets mål förutsätter att de arbetssätt och verktyg som beskrivs i programmet används och fungerar samt att ytterligare styrdokument i staden efterlevs, framför allt de planerande och reglerande styrdokument som relaterar till stadens miljö- och klimatarbete.

Om det ska vara möjligt att nå målen till 2030 behöver nämnder och styrelser säkerställa att relevanta investeringar och insatser görs omgående för att få en tillräckligt snabb effekt. Nämnder och styrelser behöver ta det ansvar och göra de åtgärder som behövs utifrån sin rådighet och påverkan samt säkerställa att de har den kompetens och kapacitet som behövs för att skala upp sitt miljö- och klimatarbete, bidra till en bättre samverkan samt göra den omställning som är nödvändig för att staden ska nå målen.

Kräver omfattande omställning: Målet bedöms inte möjligt att nå med nuvarande arbetssätt i Göteborgs Stad och utveckling i omvärlden. Det krävs ett kraftfullt omställningsarbete med utveckling av nya arbetssätt i Göteborg Stad och omfattande samverkan med externa aktörer. Att nå målet är beroende av insatser/förändring hos externa aktörer.

Kräver ytterligare insatser: Målet bedöms möjligt att nå om Göteborgs Stad genomför ytterligare insatser, utöver redan planerade, och/eller förändrar arbetssätt. Att nå målet kan vara beroende av insatser/förändring hos externa aktörer.

På rätt väg: Målet bedöms möjligt att nå med nuvarande arbetssätt i Göteborgs Stad under förutsättning att planerade insatser genomförs

Figur 1. Översiktsbild av status för miljö- och klimatprogrammets miljömål och delmål. Alla tre miljömålen för naturen, klimatet respektive människan, samt fem av delmålen (naturen delmål 1 och 4, klimatet delmål 3 och människan delmål 1 och 2) kräver omfattande omställning. Sex av delmålen (naturen delmål 1 och 3, klimatet delmål 1 och 4 samt människan delmål 3 och 4) kräver ytterligare insatser. För ett delmål (klimatet delmål 2) bedöms staden vara på rätt väg.

Vad som krävs för att målen ska nås anges som rekommendationer per mål och delmål i rapportens avsnitt *Resultat från uppföljningen av mål och delmål*. Utöver rekommendationer för respektive mål, ges i rapporten rekommendationer om vilka övergripande och strukturella frågor som Göteborgs Stad behöver fokusera på för att förstärka arbetet med att nå målen i programmet: Nämnder och styrelser behöver ta ansvar för programmets mål och delmål, implementera och nyttja stadens gemensamma miljöledningssystem samt följa stadens styrande dokument. Staden behöver stärka kapaciteten för innovation, utveckling och samverkan internt och med externa parter samt sitt påverkansarbete. Omställningen behöver finansieras, bland annat med stöd av ett samhällsekonomiskt hållbarhetsperspektiv på kostnader. Dessutom behöver staden säkerställa tillräcklig information och data som hanteras effektivt för fortsatt analys och val av åtgärder.

Peter Berntsson

Marcus Jahnke

Tf direktör

Avdelningschef